

строфікою, активізує базовану на особливостях фольклорного віршування тоніку, поновлює в правах верлібр, залучає образні ресурси з інших видів мистецтва.

Буйна метафоричність, свіжість світосприймання, експресіоністична гіперболізація почуттів, жага опанування й “переплавлення” здобутків світової культури (і певна еkleктичність у їх поєднанні), космізм і “заземленість”, щирість і епатаж – ці та інші риси емоційно-мислительної поліфонії, як і стильової палітри, чи не найбільш яскраво виявилися саме в перших чотирьох збірках. Еволюція Драчевого стилю відбиває й драматичні колізії синтезу народності й модерності, традиціоналізму й новаторства, риторичності й іронічності, інтелектуалізму й чуттєвості.

Надзвичайно важлива і творчість Драча-кіносценариста. Фільми “Криниця для спраглих” (реж. Ю. Ілленко) і “Пропала грамота” (Б. Івченко та І. Миколайчук), витримавши тривалу ідеологічну облогу, входять до золотої скарбниці українського кіно. “Камінний хрест” (Л. Осика), “Іду до тебе” (М. Мащенко), “Вечори на хуторі біля Диканьки” (Ю. Ткаченко), “І в звуках пам’ять відгукнеться” (Т. Левчук за кіноповістю про М. Лисенка, написаною у співтворстві з І. Миколайчуком) – вдалі спроби наблизити до сучасного глядача творчість наших геніїв. Чекають на екранне втілення “поема для кіно” “Числа” (про непрості стосунки мистецтва й кібернетики), задум фільму про Г. Сковороду, документальна драма-колаж “Гора” (за документами, які стосуються Т. Шевченка та його перепоховання).

Літературна критика й есеїстика письменника здебільшого теж осмислює улюблені імена й мотиви: Г. Сковорода, Т. Шевченко, Леся Українка, М. Рильський, М. Бажан, В. Земляк, Данте, П. Елюар, Е. Гемінґвей, Ф.-Г. Лорка, П. Неруда, сучасна література, театр, кіно...

І. Драч переклав сучасною українською мовою “Історію Русів”, твори Данте, В. Шекспіра, П. Севака, О. Вацїтїса, О. Чиладзе, інших авторів (підсумкова збірка перекладів “Наближення”, 2008). Його твори також перекладено на основні мови народів світу. Збірку англійських перекладів “Orchard Lamps” іще в 60-х роках номіновано на Нобелівську премію, книжку перекладів на російську “Зеленые врата” (1980) відзначено Державною премією СРСР 1983 р.

Нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого V, IV і III ступенів, Герой України. Почесний доктор і професор восьми українських університетів.

Колектив Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка глибоко сумує із приводу смерті видатного українського поета й державотворця, висловлює щирі співчуття рідним і близьким Івана Драча.

ПОЕТ НА ВСІ ЧАСИ (НОСТАЛЬГІЙНО-ВДЯЧНИЙ ЕСЕЙ)

Так уже влаштоване людське життя, що воно колись має закінчитися... Це закономірне явище, та людська логіка його постійно заперечує. Здається, зовсім нещодавно наш університет приймав на всеукраїнській Гончарівській науковій конференції Івана Драча як голову комісії з вивчення творчості митця. Великий поет своєї країни тоді говорив із високої трибуни й у студентських аудиторіях, дискутував із майбутніми філологами про сенс мистецтва слова і, як завжди, зворушливо, довірливо та щиро читав напам’ять свої вірші “Соняшник”, “Балада золотої цибулі”, “Дівочі пальці”... Це був найкращий майстер-клас поетичного мистецтва й водночас урок літератури, який студенти запам’ятають на все життя, а викладачі ще довго розгадуватимуть таємницю метафори Івана Драча, яка стала культурним і духовним феноменом епохи шістдесятництва. Цей митець із планетарним масштабом образного мислення створив свою планету поезії, схожу

на “сонце моє оранжеве, яке щомиті відкриває для себе якийсь хлопчисько, щоб стати навіки соняшником”.

Цей поет, як ніхто інший, міг говорити про Україну, вкарбовуючи в нашу пам'ять безсмертні образи “калини – аристократки з репаним корінням”, свого рідного села Теліжинці, земляків баби Корупчихи та діда Зінька, які стали втіленням народного ідеалу українця.

А сьогодні ми з болем дізналися про те, що митець відійшов у вічність. Змиритися із цим неможливо, хоч усвідомити потрібно. А ще визнати те, що великий майстер слова був новатором у багатьох творчих іпостасях – як поет і кінорежисер, публіцист і громадський діяч. А ще – моральним авторитетом своєї епохи, яка стала фундаментом для побудови незалежної держави, людиною енциклопедичних знань, широкої й доброї душі зі вродженим почуттям гумору. Справжній українець, який прагнув гідно представити свою країну у світі. Мудрий громадський і політичний діяч, який на перше місце ставив духовні пріоритети розвитку своєї Батьківщини. Таким у світлій і вдячній пам'яті викладачів і студентів Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара залишиться Іван Драч. Не тільки в минулому часі, а й у майбутньому...

Від імені студентів і викладачів

ректор
Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара,
член-кореспондент НАН України
Микола Поляков

“НА ОСТАННІЙ ЗУПИНЦІ” (БЕЗСМЕРТЯ АВТОРА)

Це один із віршів збірки “Теліжинці” (1985), де Поет іще напередодні Чорнобиля тривожно вдвлявся в поступ цивілізації: *“В Теліжинцях / Ходять тролейбуси / І скоро / Пустять метро – / Так мені снилось <...> / Метром тим / Дістатись можна / До першого поцілунку / До торби з колосками / До троці над Роською / До рос дитинства / Тяжко вертатись / З глибин кам'яних / На денне світло / Лишень лячно мені / Їхати коло цвинтаря / На останній зупинці / Батько там дивиться / Незмигно так дивиться / Очима совісті”*.

А у вірші, що дав назву збірці, знайшов продовження й ніж-у-сонячний мотив тривоги – *“Від сивої печалі Козерога / В глевке болото рідного села”*:

Пилюга твоїх доріг рядняних –
Золотий пісок на всі слова.
Ви зріднили родом, ви зрідняли
Все, що світ бляшаний розривав.

Мої вічні ще й стосвічні липи –
Мої бджоли ваші груди ссуть.
Є до кого в світі притулитись
І молитись, впавши небом в суть...

.....